

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
Кнеза Вишеслава 1, Београд

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ 1. Датум именовања (избора) комисије: 18.03.2021., број Одлуке: 06-1518/3 2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен: Др Душан Јокановић, доцент, Семенарство, расадничарство и пошумљавање, Универзитет у Београду – Шумарски факултет, ментор Др Весна Николић Јокановић, доцент, Ерозија и конзервација земљишта и вода, Универзитет у Београду – Шумарски факултет Др Јована Петровић, доцент, Пејзажна архитектура и хортикултура, Универзитет у Београду – Шумарски факултет
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ 1. Име, име једног родитеља, презиме: Иван, Момир, Десимировић 2. Датум и место рођења, општина, држава: 12.02.1995, Београд Србија 3. Студијски програм основних студија које је кандидат завршио: Шумарство 4. Датум завршетка основних студија: 15.07.2020.
III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА: Анализа лековите флоре на подручју ШГ „Сремска Митровица“
IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА: Рад је написан на укупно 48 страница куцаног текста. Садржи 6 поглавља (плус Прилоге као независну целину), 6 табела и 6 слика, апстракт са кључним речима на српском и енглеском, као и резиме на српском језику.
V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА У оквиру поглавља Увод, кандидат најпре констатује да се природни ресурси попут лековитог, ароматичног и зачинског биља нерационално и неконтролисано експлоатишу, што може у крајњој линији довести до њиховог енормног угрожавања и у крајњем потпуног нестанка. Најзначајнији узрок угрожавања лековитих таксона је антропогени фактор који, руководећи се, превасходно, економским и комерцијалним разлозима, у великој мери доводи до дестабилизације поменутих биљних заједница. На подручју Србије је до сада утврђено присуство преко 3.500 биљних врста, од чега преко 700 или око 1/5 отпада на лековите таксоне. Истраживано подручје – ШГ „Сремска Митровица“ – састоји се из четири шумске управе. Две се налазе на подручју Доњег Срема – „Кленак“ и „Купиново“, док су две лоциране на територији Горњег Срема – „Моровић“ и „Вишњићево“. Треба истаћи да се целокупна територија

поменутог шумског газдинства одликује израженим флористичким диверзитетом.

Циљ рада се односи на детерминисање свих лековитих врста у оквиру васкуларне флоре Равног Срема, а потом и на спровођење таксономске, фитогеографске, те фармакодинамске анализе која служи за категорисање биљних дрога у смислу спектра њиховог деловања на одређене здравствене тегобе и примене у фитотерапији.

У поглављу **Географске карактеристике ШГ „Сремска Митровица“** детаљно је описан географски положај истраживаног локалитета, затим хидрографске прилике, геолошка подлога и педолошки покривач, климатски услови, те потенцијална вегетација истраживаног подручја и основне карактеристике флоре.

Што се тиче *географског положаја* овог подручја, захваљујући близини два највећа центра у Србији – Београда и Новог Сада, он је изузетно атрактиван и на траси ове маршруте гравитира велики број људи. Истиче се значај Дунавског коридора VII, добијеног прокопавањем канала рајна-Мајна-Дунав 1992. године, али и његова недовољна искоришћеност, пре свега у економском смислу. С обзиром да Срем као регија физички прожима реке Дунав и Саву, он има изванредан транзитни статус и то има за последицу непрекидна демографска кретања становништва ка овом простору.

Када је реч о *хидрографским условима* овог подручја, основни носиоци хидрографске мреже су река Сава и њена притока Босут са Студвом. Треба напоменути да се, у зависности од хидролошких услова, на простору Равног Срема издвајају две засебне просторно-географске целине: Горњи Срем, који је градњом одбрамбеног насипа 1932. године заштићен од плављења, те је тиме искључен утицај плавних вода, те Доњи Срем, код кога на сукцесију вегетације у великој мери утичу плавне воде, с обзиром да овај простор није заштићен. Кандидат истиче да ШГ „Сремска Митровица“ обилује барама и мртвајама, а најзначајнија међу њима је Обедска бара која представља плавно ритско подручје са неким специфичним карактеристикама попут присуства столетних шума храста лужњака, затим бројних птица мочварица, а одликује се и мноштвом других природних реткости.

Геолошки састав истраживаног подручја одликује да припада јединственом панонском седиментационом басену у оквиру кога тектонска раседања и спуштања некадашњег Панонског копна нису обухватила масив Фрушке Горе. Као резултат сукцесије еолских акумулирања и флувијалне ерозије, временом су се издвојиле постојеће основне геоморфолошке јединице (Никић и сар., 2010 према Менковић и сар., 1985): планински венац Фрушке Горе; лесне заравни Фрушке Горе и Земунски плато; лесне терасе јужног обода Сремске лесне заравни и алувијалне равни Дунава и Саве.

Што се тиче потпоглавља *Педолошки покривач*, дугогодишњим педолошким истраживањима на сремском шумском подручју, утврђена су два реда присутних земљишта: аутоморфни ред, кога одликују земљишта чији настанак и развој карактерише само влажење под утицајем падавина, без допунског влажења и хидроморфни ред, који обухвата земљишта са знацима прекомерног влажења.

У оквиру потпоглавља *Климатске прилике*, анализирани су сви најзначајнији климатски параметри: просечна температура и падавине по месецима и у току године за период 1982-2003, затим ветрови и најзад степен облачности. Анализа климатских

елемената показује да су услови прилично повољни за раст и развој вегетације, поготово средње температуре и количине падавина током вегетационог периода.

Потпоглавље *Потенцијална вегетација истраживаног подручја* је она вегетација која би се развила на датом подручју без антропогеног утицаја. На подручју ШГ „Сремска Митровица“ доминантна су 4 типа фитоценоза: мочварне шуме црне јове, шуме лужњака и граба, шуме беле врбе и тополе и шуме лужњака и јова.

Последње потпоглавље *Основне карактеристике флоре* наводи присуство око 900 представника виших биљака, а највећи број таксона је регистрован у ценоеколошкој групи шума лужњака и граба (218 таксона), док најмањи број репрезентата има ценоеколошка група мочварних шума црне јове – укупно 120 таксона.

У оквиру поглавља **Материјал и метод рада** наведено је да је детерминација лековитих таксона на истраживаном подручју вршена на основу литературних извора који су се бавили инвентаризацијом свеукупне васкуларне флоре на подручју Равног Срема (Гајић, Карацић, 1981). Лековите биљке су пописане на основу бројних литературних података (Којић, Вилотић, 2006; Игић и сар., 2010; Вилотић, 2018). Класификација животних форми је урађена по систему Raunkier (1934), којег су допунили Mueller-Dombois et. Ellenberg (1974), а за таксоне на нивоу Србије разрадио Стевановић (1992). Таксономске и фармакодинамске карактеристике одређене су на основу литературних извора о лековитој флори Србије (Сарић, 1989; Ранђеловић и сар., 2002; Туцаков, 2014). Ранђеловић (2002) и Туцаков (2014) су класификовали биљне дроге у 14 различитих група, зависно од спектра лековитих својстава која покривају и примене у фитотерапији.

Поглавље **Резултати са дискусијом** даје табеларни приказ свих лековитих таксона на истраживаном подручју са навођењем таксономске припадности, лековитих делова који се користе у лечењу, као и времена цветања. Што се тиче *дискусије*, резултати таксономске, фитогеографске и фармакодинамске анализе су на ваљан начин компарирани са резултатима истраживања лековите флоре на подручју планина Кукавице и Бесне Кобиле, као и на територији СП „Шума Кошутњак“. Укупно су на подручју ШГ „Сремска Митровица“ регистроване 202 лековите врсте. Када је реч о таксономској анализи, доминирају репрезенти фамилија *Lamiaceae* и *Asteraceae* (9.41 %), а осим ове две фамилије, истичу се фамилије *Fabaceae* и *Rosaceae* (6.93 %), те фамилија *Ranunculaceae* са заступљеношћу од 5.45 %. Што се тиче флорних елемената (ареал типова), доминира присуство евроазијског ареал-типа са чак 56.43 % заступљености, а потом следе космополитски, средњеевропски и холарктички ареал-тип са по приближно 10-ак % учешћа. Сви остали ареал-типови имају испод 5 % заступљености. У погледу животних форми, доминантно је учешће хемикриптофита са 46.53 %, а потом следе терофите са 23.27 %. Све остале животне форме су знатно мање заступљене. Фармакодинамска анализа показује доминацију биљних дрога које лече кардиоваскуларне тегобе и проблеме урогениталног тракта.

У оквиру поглавља **Закључци** су јасно и концизно сумирани резултати истраживања. Посебно је у овом поглављу наглашен значај очувања и заштите свеукупне васкуларне

флоре, а нарочито лековитих врста, посебно оних чије су популације драстично редуковане и самим тим имају статус угрожених. Наведено је да би спровођење истраживања у неколико узастопних вегетационих периода довело до веома значајних резултата који би олакшали даљи мониторинг, а тиме и конзервацију овог вредног природног ресурса.

VI ЗАКЉУЧЦИ

У овом мастер раду истраживане су лековите врсте на целокупном подручју ШГ „Сремска Митровица“. Поред њихове инвентаризације, коришћењем актуелних методолошких поступака, обављене су таксономска и фармакодинамска анализа, као и одређивање припадности детерминисаних врста одговарајућим флорним елементима и животним формама. Сва поглавља су обрађена доста темељно и аналитички исправно. Резултати истраживања су врло јасно и прегледно изложени, а потом су, на основу њих, изведени концизни закључци. Језик којим је рад писан је јасан, разумљив и на свеобухватан начин третира истраживану проблематику. Све у свему, рад у сваком смислу – методолошки, појмовно, стилски и технички – задовољава неопходне стандарде прописане за ниво мастер рада.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА:

1. Да ли мастер рад садржи све битне елементе и да ли је написан у складу са насловом рада: **Рад је оригиналан и садржи све елементе у складу са правилима писања мастер рада. Садржај текста је у сагласности са насловом рада.**

2. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања: **Нема**

VIII ПРЕДЛОГ: На основу укупне оцене, Комисија предлаже да се мастер рад под насловом „Анализа лековите флоре на подручју ШГ „Сремска Митровица““ **прихвати**, а кандидату Ивану Десимировићу **одобри** одбрана истог.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Душан Јокановић, доцент,
Универзитета у Београду - Шумарског факултета, ментор

Др Весна Николић Јокановић, доцент,
Универзитета у Београду – Шумарског факултета

Др Јована Петровић, доцент,
Универзитета у Београду – Шумарског факултета

Напомена: Члан Комисије који не жели да потпише Извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова Комисије, дужан је да изнесе у Извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише Извештај.

